

Styttting á eldistíma holdablendinga borgar sig

Í Hofsstaðaseli í Skagafirði er rekið stórt holdakúabú sem framleiðir um 400 sláturgripa á ári. Á búinu eru um 200 holdakýr og samhlíða því að ala holdagripa eru einnig alin naut af íslenska kúakyninu.

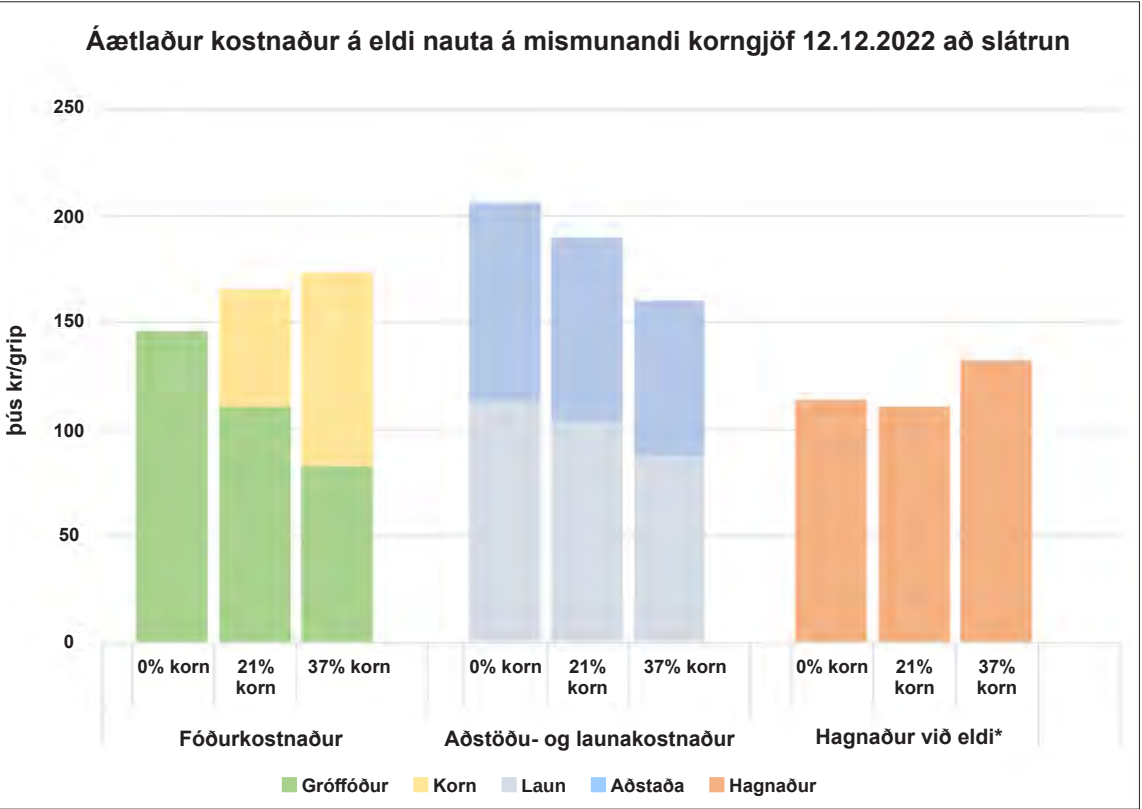
Ditte Clausen.

Haustið 2022 hófst fódurathugun með holdablendinga í Hofsstaðaseli. Verkefnið var unnið af RML í samvinnu við Bessa Vésteinsson í Hofsstaðaseli og Þórodd Sveinsson hjá Lbhí og er verkefnið styrkt af þróunarfé nautgriparæktar.

Alls var 108 nautum skipt í þrjá fódurflokka eftir þyngd og aldri (9 stíur samtals). Hóparnir fengu fódur sem innihélt mismikið af korni, 0%, 21% eða 37% af heildarþurfnisáti. Nautunum var sláttrað þegar meðalþungi stíunnar var um 620-630 kg. Þannig var hægt að sjá áhrif fódunar á vaxtarhraða og sláturaldur ásamt kjötmatsflokkun. Gróffóðrið í Hofsstaðaseli var af göðum gæðum. Fyrstu þrjá mánuðina var gefið heimaræktað súrsað bygg sem var aðeins undir meðalgæðum en þá var skipt yfir á kögglað bygg frá Bústólpa. Mögulega væri meiri munur milli hópa á vexti gripanna ef notað hefði verið aðkeypt kögglað bygg strax þegar athuginin hófst, vegna slakra gæða heimaræktaða kornsins sem notað var í upphafi.

Korngjöf stytir eldistímann

Við uppgjör á athugininni var sláturaldur fódurflokkanna leiðréttur að 630 kg lífþunga en það gerir niðurstöðurnar samanburðarhæfari. Það munaði að meðaltali um 99 dögum á sláturaldri gripa sem fengu eingöngu gróffóður og gripa sem

Mynd 2. Áætlaður kostnaður á eldi nauta á mismunandi korngjöf frá 12.12.2022 að slátrun. Ekki er reiknaður kostnaður við rekstur á holdakúum eða eldið frá fráfærum til upphafs athugunarinnar, sem voru að meðaltali 25 dagar. Hagnaður er því aðeins miðaður við eldistímann sem fódurathuginin stóð yfir.

Flokkur	Eldistími í dögum(mán)	Sláturaldur í dögum(mán)	Vaxtarhraði kg/dag	EUROP flokkun (línuleg)	Heildarátt kg þe	Kornát kg þe
0% korn	439(14,4)a	632(21,1)a	0,95c	R(8,2)	3.637	0
21% korn	403(13,2)b	594(19,8)b	1,01b	R+(8,5)	3.464	727
37% korn	340(11,1)c	532(17,7)c	1,12a	R(7,9)	3.287	1.202

Tafla 1. Áhrif af mismunandi korngjöf á eldistíma, sláturaldur, vaxtarhraða, EUROP-flokkun og fódurát á grip. Mismunandi upplýftir stafir sýna marktækan mun milli fódurflokka.

fengu 37% korn. Gripir sem fengu 21% korn þurftu að meðaltali 63 dögum lengra eldi en gripir sem fengu hærri korngjöfin (mynd 1). Það var því minni munur á sláturaldri heynautanna og þeirra sem fengu fódur með 21% kornhlutfalli en milli hópanna sem fengu korn. Þrátt

fyrir mismunandi sláturaldur var enginn marktækur munur á EUROP-flokkun gripa (R2+) og því má segja að tekjurnar fyrir sláturgripa á mismunandi korngjöf hafi verið eins.

Gripir sem fengu korn höfðu marktæk meiri vaxtarhraða en gripir sem fengu eingöngu hey (tafla 1). Þá

var marktækur munur á sláturaldri gripa milli allra fódurflokka (leiðrétt að 630 kg lífþunga). Ekki er ólíklegt að ávinningurinn við korngjöf væri enn meiri ef gróffóðrið væri ekki eins gott og það var í þessi athugin.

Fóður og fódurleifar voru skráð að mestu allan eldistímann og því hægt að áætla át gripa sem fengu mismunandi korngjöf. Það gerði

okkur kleift að áætla fódurát (tafla 1) og fódurkostnað.

Heildarfóðurkostnaður óx með aukinni korngjöf vegna herra verðs á korni samanborið við gróffóður. Á móti kemur að kostnaður vegna aðstöðu og launa er lægri við aukna korngjöf vegna lægri sláturaldurs gripa (mynd 2). Til að áætla aðstöðukostnað voru notaðar tölur um meðalbyggingakostnað úr rekstrarverkefni nautakjötsframleiðenda sem er unnið af RML. Í útreikningunum miðar launakostnaður við dagvinnutaxta sem notaður er við gerð fjárfestingaáætlana í landbúnaði (5.145 kr./klst.) en það er ljóst að raunlaun bændna er töluvert lægri. Með breyttum forsendum um aðstöðu- og launakostnað getur hagnaður við eldi breyst þónokkuð og í þessu má búast við að töluverður breytileiki sé milli búa.

Það ber að hafa í huga að útreikningur á hagnaði í þessum tölum stendur fyrir mismun á tekjum og eldiskostnaði sem í þessu tilfelli var frá 12.12.2022 fram að slátrun hópanna. Engar kostnaðartölur um eldi frá fæðingu fram að byrjun fódurathugunar og kostnaður við að halda kýrnar er tekinn með. Kálfarnir voru búnir að vera á húsi í að meðaltali 25 daga áður en fódurathuginin byrjaði og eru þeir dagar ekki með í kostnaðarútreikningunum.

Túlkun á niðurstöðum

Niðurstöður sem eru kynntar hér byggja á ákveðnum forsendum, en þær sýna okkur að það launar sig að stunda krafteldi á holdablendingum. Eldistíminn í fódurathuginni styttest þá mikið að þó svo að fódurkostnaðurinn sé meiri er aðstöðu- og launakostnaðurinn hlutfallslega lægri, sem skilar því að eldið með 37% korngjöf skilar mestum hagnaði.

Bílskúrs- og iðnaðarhurðir

- Stuttur afhendingartími
- Hágæða íslensk framleiðsla
- Val um fjölda lita í RAL-litakerfinu
- Vindstyrktar hurðir

Smíðað eftir máli

- Iðnaðarhurðir
- Iðnaðarhurðir með gönguhurð
- Bílskúrshurðir
- Hurðir í trékarma
- Tvískiptar hurðir

Fyrsta flokks þjónusta og ráðgjöf

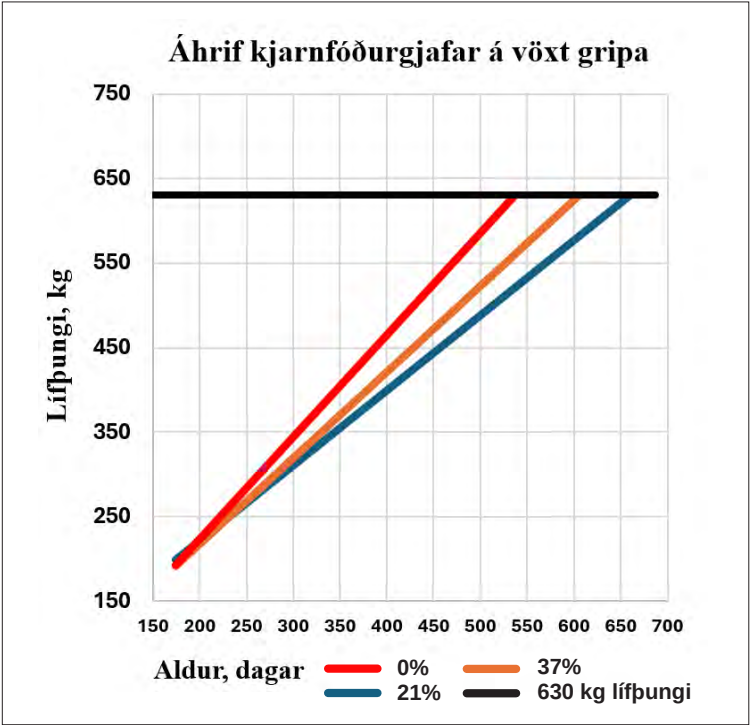
HURÐIR

Tunguháls 10, 110 Reykjavík, sími 567 3440, vagnar@vagnar.is, vagnar.is

Haustið 2022 hófst fódurathugun með 108 holdablendinga í Hofsstaðaseli í Skagafirði til að kanna áhrif af mismunandi korngjöf á vaxtarhraða og sláturaldur þeirra.

Mynd / Aðsend

Mynd 1. Áhrif af korngjöf á vöxt gripa og eldistíma, leiðrétt að 630 kg lífþunga.

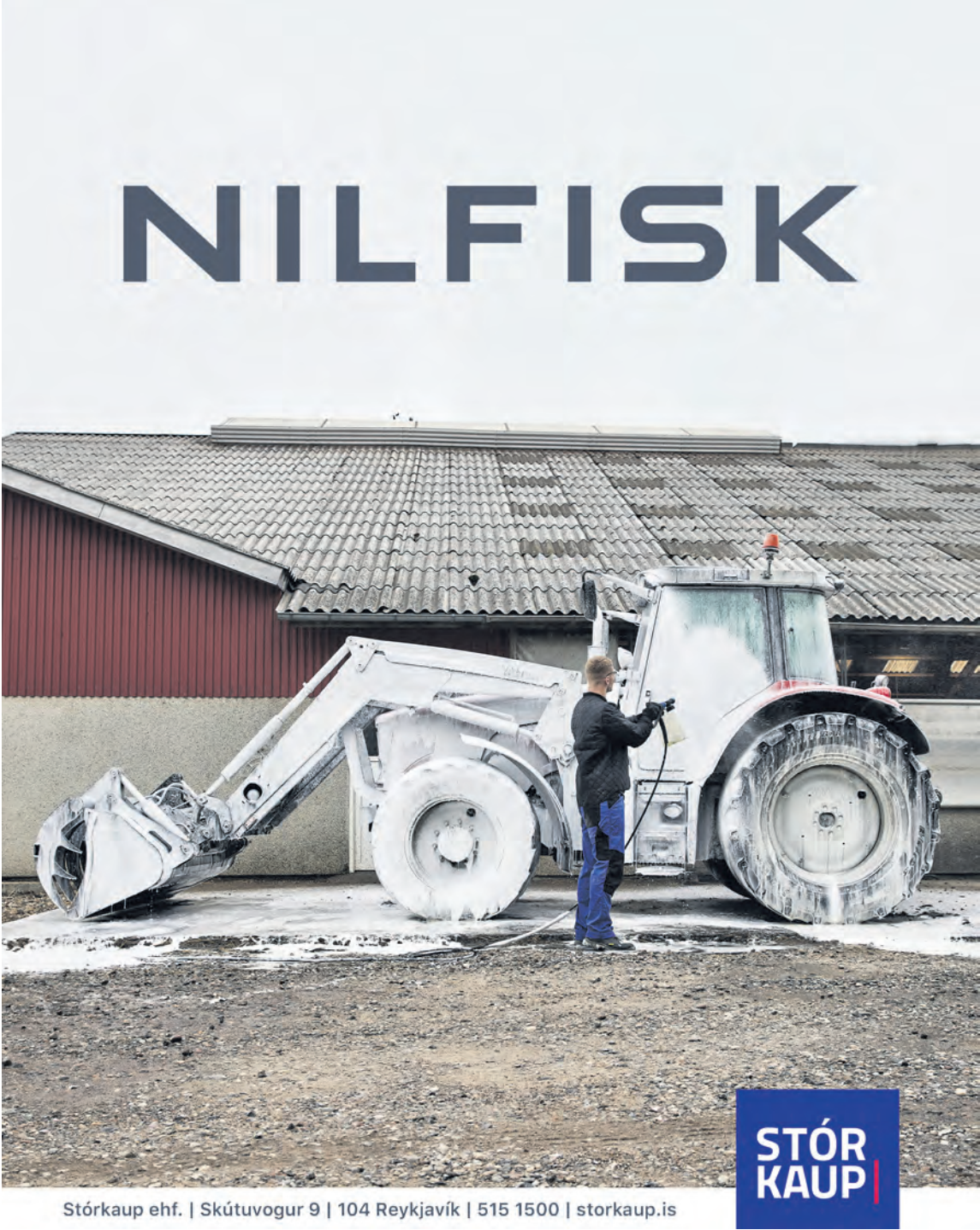
Áhugavert er að það virðist ekki vera hagstæðara að ala gripina á fódri sem inniheldur 21% korni samanborið við að ala þá eingöngu á heyi og skýrist það af eldistímanum. Eldistíminn stýttist aðeins um 40 daga með því að gefa 21% korn í fódri samanborið við að gefa eingöngu heyi, en um 99 daga sé gefið fóður sem er 37% korn, miðað við að gefa eingöngu heyi. Þannig er meiri ávinningur af meiri korngjöf (37%) en minni (millileiðin með 21% korn).

Eins og kemur fram er launakostnaðurinn sem notaður er í útreikningum hér hærri en raunlaun bænda eru. Með því að lækka launakostnaðinn í útreikningunum í algjört lágmark væri hægt að snúa dæminu við þannig að það væri hagstæðast að fódra eingöngu á góðu gróffóðri. Raunin er þó að

bændum ætti að vera kleift að greiða sér ásættanleg laun. Þar sem eldiskostnaðurinn hér er einfaldaður og tekur ekki mið af rekstri holdakúanna og þeim mánuðum sem kálfarnir ganga undir kúnum má ekki oftúlka niðurstöðurnar. Í nýbirttri skýrslu frá RML um afkomu nautakjötsframleiðenda 2021-2023 má sjá að nautakjötsframleiðsla er rekið með 99 kr. tapi á kg kjöts.

Megnmarkmið fódurathugunar í Hofstaðaseli var að kanna áhrif af mismunandi korngjöf á vaxtarhraða og sláturaldur holdablendinga. Hún gaf okkur í rauninni miklu meira en það og lesa má margt úr gögnunum sem við fengum. Í verkefninu voru síðan tekin sýni úr 48 gripum sem fóru í kjötgæðarannsókn hjá Matís.

Höfundur er ráðunautur í búfjárrækt.

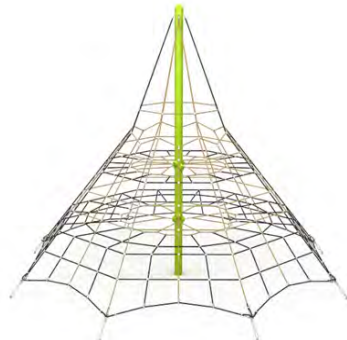
Stórkaup ehf. | Skútuvogur 9 | 104 Reykjavík | 515 1500 | storkaup.is

Leiktæki & Sport

Buglo 9103
klifurnet 4,5m kr. 1.290.000

Buglo 2901
Rennibraut með göngum,
tilboð kr. 440.000

Buglo 00302
Róla, tilboð kr. 310.000

Buglo 5103 gormatæki
kr. 99.000

Buglo 00114
Kastali ungbarna kr. 549.000

Buglo 2007
Klifurkofi, tilboð kr. 420.000

Buglo 5016
Gormatæki kr.177.000

Gervigras á sparkvelli, leiksvæði og á garðinn þinn.
Gúmmígrasmottur og gúmmíhellur undir leiktæki.
Korkur og gúmmíyfirborð, á leiksvæði og
hlaupabrautir. Plast körfuboltavellir. Körfur, mörk,
girðingar, hjólabogar og hlaupahjólaster.

www.leiktæki.is og Buglo.pl
Austurmörk 19, Hveragerði, sími 545-0077
pósthólf Its@Its.is

